

Say: Never Give Up!

Karel Deseure dirigent
Maximilian Hornung cello

02.11 Arnhem
03.11 Nijmegen

programma

Sergej Prokofjev (1891-1953)

Symfonie nr. 1 in D, opus 25 'Klassieke'
Allegro | Larghetto | Gavotta | Finale

Max Bruch (1838-1920)

Romanze opus 85

Fazil Say (1970)

Never give up, concerto for violoncello and orchestra,
opus 73

pauze

Never give up | Terror elegy | Song of hope

Antonín Dvořák (1841-1904)

Symfonie nr. 7 in d, opus 70
Allegro maestoso | Poco adagio | Scherzo | Finale

Orkest van
Gelderland
& Overijssel

toelichting

Symfonie nr. 1

Het concert begint met de zeer lichtvoetige eerste symfonie van Sergej Prokofjev. Prokofjev was nog maar vijfentwintig jaar oud toen hij dit werk componeerde, maar had al naam gemaakt met twee pianoconcerten, een vioolconcert en een groot en schokkend modern stuk als de Scythische Suite. Prokofjev sprak vervolgens de wens uit om 'een eenvoudiger en meer melodische uitdrukking te vinden, omdat dat de onvermijdelijke toekomst van de muziek zal zijn.' Die eenvoud en duidelijkheid vond hij bij Mozart en Haydn, en dus werd zijn volgende werk een 'klassieke' symfonie.

In deze symfonie is er geen sprake van klakkeloos nabootsen van een klassieke symfonie. Het vormschema blijft wel gehanteerd, maar de invulling is volledig origineel. De muziek lijkt op de muziek van Haydn maar in vrijwel elke maat hoor je moderne elementen: 'verkeerde' noten, verrassende akkoorden en plotselinge modulaties.

Het eerste deel is, geheel volgens Haydn, een keurige sonatevorm. Het tweede deel is een klassiek vormgegeven langzaam deel met twee contrasterende melodieën. Waar bij Haydn en Mozart het derde deel meestal een menuet is, kiest Prokofjev voor een gavotte, een oude dans in tweekwartsmaat. Met name in dit deel zijn er veel grappige harmonische wendingen. Het vierde deel, alweer in sonatevorm, gaat zeer snel en is heel virtuoos. De uitbundige speelsheid van deze symfonie heeft er terecht toe geleid dat het een echte 'klassieker' is geworden.

Romanze

Maximilian Hornung soleert in de Romanze van Max Bruch; een werk dat oorspronkelijk is geschreven voor de altviool als solo-instrument. In het begin van de twintigste eeuw hadden veel componisten een

enorme drang om de muziek te vernieuwen. Max Bruch deed daar niet aan mee. Zijn muziek is volledig vanuit de melodie gedacht en hartstochtelijk romantisch. In de openingsmaten klinkt er een motief dat verschillende keren terugkeert, bij de solist en in het orkest. Daar tussendoor passeren er allerlei verschillende stemmingen waarna de muziek terugkeert naar de sfeer van het begin.

ZIJN MUZIEK IS VOLLEDIG VANUIT DE MELODIE GEDACHT EN HARTSTOCHTELIJK ROMANTISCH

Never give up

Fazil Say werd in 1970 in Ankara geboren en is een veelgevraagd pianist en componist. Als pianist heeft hij een bloeiende concertpraktijk en treedt hij op met de grote internationale orkesten. Daarnaast is hij ook een productieve componist met werken in alle genres en voor allerlei bezettingen. In zijn werk geeft hij regelmatig blijk van grote maatschappelijke betrokkenheid en gebruikt hij vaak elementen uit de Turkse volksmuziek. Zo ook in het celloconcert *Never give up*.

In een interview vertelt Say over dit werk: 'In 2015, 2016 en 2017 vonden er in Europa veel terroristische aanslagen plaats, vooral in mijn woonplaats Istanboel. Het leek bijna elke dag raak te zijn en ik had het er moeilijk mee. In deze bedreigende periode was ik tijdens het schrijven van het [cello]concert vastberaden om veerkracht te tonen, en uit te dragen dat er altijd hoop is op een mooie en vreedzame wereld.' *Never give up* is daarmee een oproep voor vrijheid en vrede.

DE UITBUNDIGE SPEELSHEID VAN DEZE SYMFONIE HEEFT ER TOE GELEID DAT HET EEN ECHTE 'KLASSIEKER' IS GEWORDEN

Het eerste deel begint met een uitgebreide cadens voor de cello, soms heel hoog, dan weer heel laag, met allerlei verschillende speeltechnieken. Voorzichtig gaat het orkest meedoen en geleidelijk aan ontstaat er een dialoog tussen solist en orkest. De muziek wordt ritmischer en er wordt gebruik gemaakt van de onregelmatige maatsoorten die zo typerend zijn voor de Turkse volksmuziek. Ook klinkt er het geluid van vogeltjes en in de verte het ruisen van de zee.

Het tweede deel, *Terror elegy*, is een klaagzang. De componist wil dat de cello klinkt als een doedoek, een blaasinstrument uit Armenië. Plotseling klinken er harde repeterende klanken en gierende glijtonen. In de partituur staat hier vermeld: 'kalashnikov' en: 'like a scream'. Het derde deel, *Song of hope*, klinkt zeer vredig, mede door de strijkers die vogelgeluiden en kabbelend water moeten imiteren.

Symfonie nr. 7

Antonín Dvořák, geboren in Bohemen, in het huidige Tsjechië, staat erom bekend dat hij vaak volksmuziek in zijn werken laat doorklinken. Daarmee is hij een vertegenwoordiger van het muzikale nationalisme dat in de tweede helft van de negentiende eeuw opbloeide. Met name componisten die niet uit het Duitstalige centrum van Europa kwamen, wilden in hun muziek graag hun afkomst laten horen. Dvořák componeerde zijn beroemd geworden Slavische dansen, maar ook Praagse walsen en Tsjechische suites. Mede door de steun van Johannes Brahms is Dvořák daar erg succesvol mee geworden.

De zevende symfonie moet het grotendeels doen zonder de invloed van uitbundige volksmuziek. In vergelijking met andere werken is deze symfonie somber en zwaar te noemen. Wellicht is dat te verklaren door het feit dat Dvořák de druk van het opkomende patriotisme voelde om meer op volksmuziek georiënteerde werken te componeren, terwijl hij zelf graag voor vol aangezien wilde worden en juist meer kosmopolitische muziek wilde schrijven. De zevende symfonie is geschreven in opdracht van de Londense Philharmonic Society en Dvořák ging aan de slag met een werk dat verder ging dan alles wat hij daarvoor had gemaakt, 'een symfonie die in staat moet zijn om de wereld te ontroeren. Moge God mij toestaan dat ik daarin slaag!'

Het eerste deel is overwegend somber van aard, maar het vervolg is wat lichter. Het tweede deel is rustig en ingetogen. In het derde deel klinkt er toch iets door van de volksmuziek. Dit scherzo bevat elementen van de *furiant*, een Tsjechische dans. Het expressieve en turbulente vierde deel leidt tot een magistraal slot. Dvořák dirigeerde zelf de première in Londen. In een brief aan een vriend schrijft hij: 'De symfonie werd goed ontvangen en het publiek heeft mij op een uitbundige manier erkenning gegeven. Na elk deel ontstond er een langdurig pandemonium, eigenlijk net als thuis.' Dvořák is erin geslaagd een symfonie te componeren die de wereld kan ontroeren. Muziekkenners over de hele wereld zijn het erover eens dat de *Zevende symfonie* een van zijn beste stukken is.

Jacob Jansen

biografie

Karel Deseure

Karel Deseure volgde aanvankelijk een opleiding tot fluitist die hij aan het Conservatorium van Antwerpen met de hoogste onderscheiding afsloot. Vervolgens studeerde hij orkestdirectie aan het Haags Conservatorium. Hij volgde masterclasses bij onder anderen Marc Albrecht, David Zinman en Bernard Haitink. In 2012 won hij de tweede prijs en de publieksprijs tijdens het Concours International de Direction d'Orchestre in Parijs. In hetzelfde jaar ontving hij de dirigentenprijs van het Anton Kersjes Fonds. Van 2013 tot 2015 was hij assistent van het Radio Filharmonisch Orkest.

Als gast dirigerde Karel Deseure, naast Phion, onder meer het Antwerp Symphony Orchestra, het Philharmonia Orchestra en het Nederlands Philharmonisch Orkest. Daarnaast is hij een geliefd operadirigent die diverse producties leidde bij Opera Ballet Vlaanderen en in Nederland bij de Nederlandse Reisopera en Opera Zuid. Van magazine *Place de l'Opera* kreeg hij daarom in 2018 de Schaunard Award voor zijn verdiensten bij de Nederlandse operagezelschappen. Enige tijd was hij vaste dirigent van het Ensemble XXI, onderdeel van het Conservatorium van Antwerpen, dat zich toelegt op de uitvoering van hedendaagse muziek. Sinds 2019 is hij docent orkestdirectie aan het Conservatorium van Amsterdam.

biografie

Maximilian Hornung

De carrière van Maximilian Hornung ging razend snel van start toen hij in 2005 op 19-jarige leeftijd het Deutsche Musikwettbewerb op zijn naam schreef. Nog maar 23 jaar oud was hij al eerste cellist van het Symphonieorchester des Bayerischen Rundfunks, maar richtte zich enkele jaren later geheel op zijn solocarrière. Hij speelde met orkesten als het London Philharmonic Orchestra, het Dallas Symphony Orchestra en het Nederlands Philharmonisch Orkest waarmee hij vorig seizoen op tournee door Europa ging. Op het gebied van kamermuziek trad hij op in vele gerenommeerde zalen waaronder de Londense Wigmore Hall, de Philharmonie in Berlijn, de Musikverein in Wenen en het Amsterdamse Concertgebouw. Daar speelde hij samen met onder anderen

Christian Tetzlaff, Maria João Pires en Anne-Sophie Mutter. Deze laatste stelde hem via haar Stiftung een stipendium ter beschikking.

Maximilian Hornung heeft een veelzijdige discografie als solist en kamermusicus op zijn naam staan. Zijn cd met het *Celloconcert* van Dvořák werd door ECHO Klassik in 2012 tot concertopname van het jaar uitgeroepen. Met de Kammerakademie Potsdam onder leiding van Antonello Manacorda maakte hij een indrukwekkende opname van de celloconcerten van Haydn. Maar ook zette hij moderne muziek van onder anderen Yehudi Wyner, Tobias Schneider en Samuel Adler op cd.

BINNENKORT IN DE CONCERTZAAL

15.11 – 23.11

Arthur Japin presenteert... *Petroesjka*

Wat gebeurt er als Arthur Japin, een van de meest geliefde schrijvers van Nederland, zijn ideale concertavond samenstelt en presenteert? Een unieke belevenis waar muziek en literatuur samenkomen in een avond vol verbeelding.

Met zijn liefde voor opera, ballet en jarenlange ervaring als acteur, is Japin de perfecte gids door een wereld vol verbeelding. Hij vertelt over de muziek die zijn boeken inspireert, zoals Vaslav, over danser Vaslav Nijinsky, voor wie Stravinsky *Petroesjka* componeerde. Zangeres Aylin Sezer geeft een indringende vertolking van de beroemde Briefscène uit Tsjajkovski's *Jevgeni Onegin*.

Het hoogtepunt is Stravinsky's meesterwerk *Petroesjka*, uitgevoerd door ruim 80 musici van Phion onder leiding van Kerem Hasan. De energieke balletmuziek neemt je mee in een wereld vol dansende poppen en een ontketend orkest.

Laat je verrassen door de unieke combinatie van Japin's meeslepende verhalen en prachtige klassieke muziek.

Enschede	15.11
Arnhem	16.11
Doetinchem	19.11
Apeldoorn	21.11
Nijmegen	22.11
Zwolle	23.11

Met dank aan:

Ministerie OCW, Provincies Gelderland en Overijssel, gemeentes Apeldoorn, Arnhem, Enschede en Nijmegen, Familie Heersink Innovatie Fonds, Sociëteit Apollo, Stichting Vrienden van Phion, Dirkzwager, Koninklijke Burgers' Zoo, Apeldoorn, Bömer engineering services, Den Hartog Heuff notarissen, DK Makelaars, Eshgro, INN'Twente, Landgoed De Wilmersberg, Regalis, Van 't Hof Schoonmaak en ZON Zwolle.

Je kunt Phion op allerlei manieren steunen. Kijk voor meer informatie op phion.nl bij Steun.

Orkest van
Gelderland
& Overijssel

phion.nl